

Flevoland

Bestuurlijke opdracht – verkenning scenario's
Beeldvorming - ten behoeve van AB 23 april

Versie 17 april 2025

Agenda

1. Kort terug in het proces:

- › Opdracht, uitgangspunten en inzicht
- › Verdieping inzicht (doorlopend proces)

2. Scenario's

- › Uitgangssituatie scenario's
- › Scenario's
- › Impact per kernproces

3. Proces

- › Vervolgproces AB 23 april, 9 mei en 21 mei.

Bestuurlijke Opdracht 10-10-2024

Vraagstelling / opdracht

Aanleiding

- › Niet sluitende begroting GGD 2026 en verder
- › Behoeftte van gemeente(n) aan meer inzicht opbouw begroting GGD (ter illustratie: twee moties Almere 10-10)

Citaat opdracht omschrijving AB 10-10

- › Een procesvoorstel om te komen tot scenario's waarmee het bestuur invulling kan geven aan een structurele taakstelling op het collectieve onderdeel van de begroting. Hierbij inzicht te geven in de aard en omvang van de collectieve taken en de gehanteerde prijs/loonindexering van voorgaande boekjaren, om zo te komen tot een lange termijn perspectief voor een duurzame basis GGD.
 - › Toevoeging moties Almere: inzicht in opbouw collectieve taken en plustaken
 - › Toevoeging DB: inzicht in inwonerbijdrage en inwonergroei (i.r.t. overheadskosten)

Vertaling in drie sporen:

- › Spoor 1. Uitgangspunten. Vastgesteld in AB van 15 januari 2025.
- › Spoor 2. Inzicht. Beeld gedeeld in AB van 13 maart 2025
- › **Spoor 3. Scenario's → ter beeldvorming in deze presentatie. Hierna oordeelsvorming (9 mei) en besluitvorming (21 mei).**

Uitgangspunten

Samenvatting (verdieping: zie presentatie 15 januari)

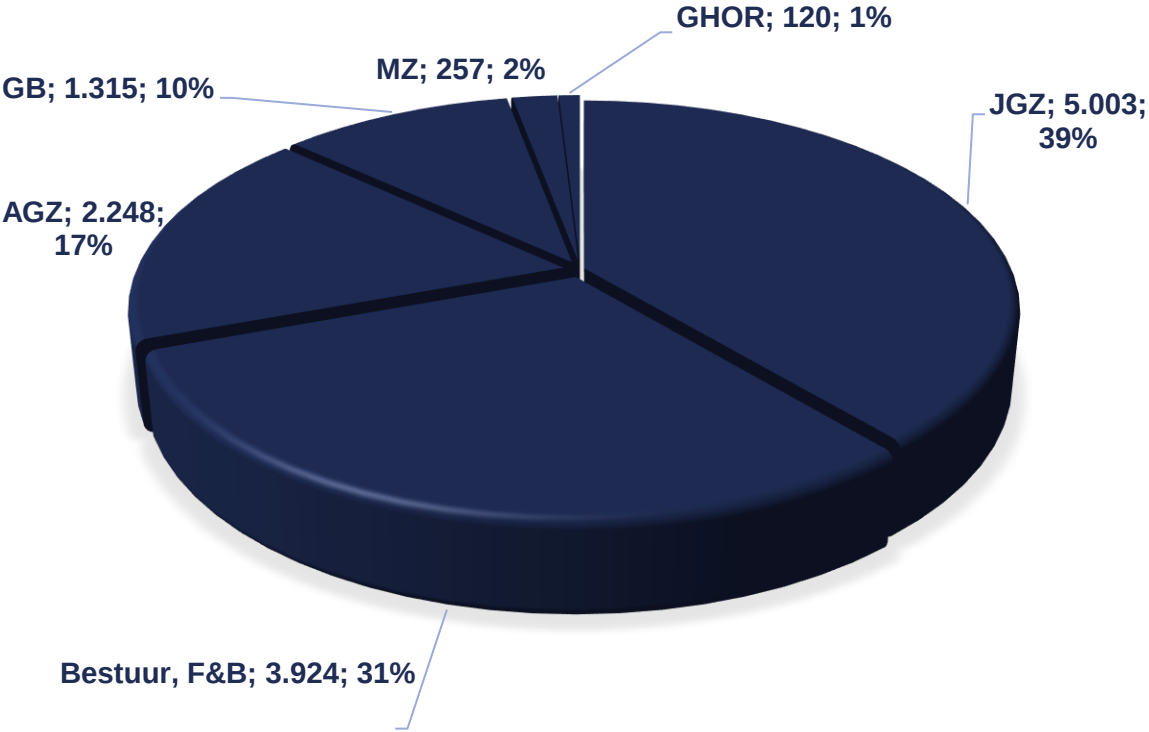
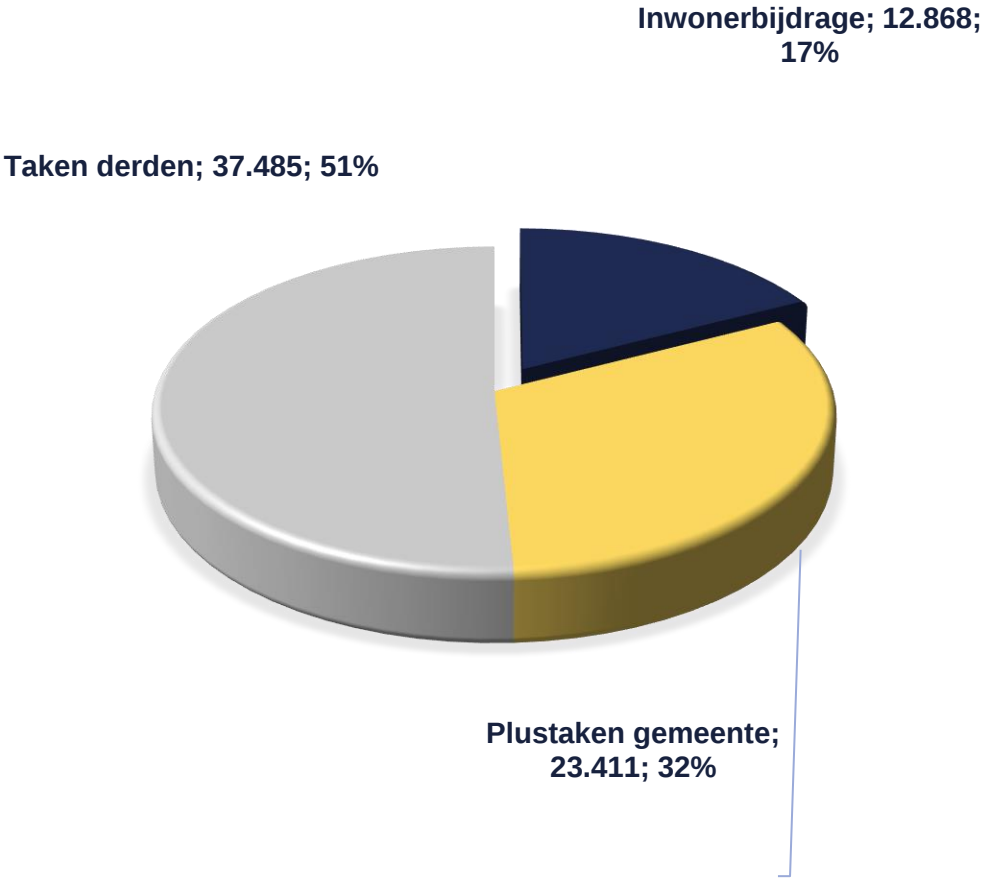

- **Kwaliteit voldoet aan gestelde eisen** (dienstverlening voldoet aan kwaliteitseisen wet- en regelgeving / is afgestemd op opgaven / bevolkingssamenstelling Flevoland)
- **Robuustheid. Kwetsbaarheid mag niet toenemen / wordt verminderd** (dienstverlening is geborgd, bedrijfsvoering (omvang / kwaliteit / wendbaarheid) is afgestemd op dienstverlening (omvang / kwaliteit / wendbaarheid))
- **Toekomstbestendige financiering** (financiering passend bij gewenste kwaliteit en kwantiteit dienstverlening op langere termijn, in context Flevoland)

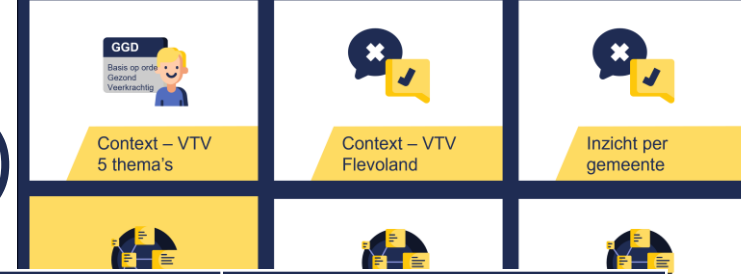
Inzicht – focus op het collectief deel

Samenvatting, voor verdieping zie presentatie AB 13 maart)

(Begroting 2025, bedragen x1.000)

Inzicht collectief – knap maar krap (I van III)

Taak	Wet*	Impact	Status
Algemene Gezondheids Zorg			
- Infectieziektenbestrijding	WPG / BPG	Zicht op en bestrijding van infectieziekten.	Significant onder minimum niveau**
- Centrum seksuele gezondheid	WPG	Bescherming kwetsbare groepen	Op minimumniveau
- Tuberculose bestrijding	WPG	Kerntaken. Opschaling in samenwerking met Amsterdam. Geen eigen arts.	Op minimumniveau
- Technische Hygiënezorg	WPG	Toezicht, preventie en advies.	Op minimumniveau***
- Milieu en gezondheid	WPG + omgevingswet	Signaleren, informeren, vraagbaak, kennispartner, netwerkregie.	Op minimumniveau
Jeugdgezondheidszorg 4-18	WPG / BPG	Vroegsignalering en monitoring gezondheid elk kind.	Op minimumniveau

* Wet Publieke Gezondheid / Besluit Publieke Gezondheid

** 5,8FTE lager dan norm (22,6 FTE), inclusief tijdelijke VIP gelden.

*** Inclusief inzet tijdelijke VIP gelden.

Inzicht collectief – knap maar krap (II van III)

Taak	Wet	Impact	Status
<i>Overige kleinere taken</i>			
Maatschappelijke zorg	WPG, WMO, Wvvgz	Uitvoeren Openbare Geestelijke Gezondheidszorg conform convenant OGGZ. Uitvoering MZ overgrote deel in plustaak centrumgemeente.	Smalle basis
Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio	WVR	Coördinatie bij grote ongevallen en rampen van verschillende geneeskundige organisaties (financiering: 5% GGD, 95% Veiligheidsregio)	Smalle basis

Inzicht collectief – (III van III)

GGD	#Aanvragen	#Honoreringen
GGD Amsterdam	38	18
GGD Zuid Limburg	14	13
GGD Flevoland	12	11
GGD Haaglanden	12	9
GGD regio Utrecht	11	11
GGD Gelderland-Zuid	9	9
GGD West-Brabant	9	8
Hecht GGD Hollands Midden	8	8
GGD Hart voor Brabant	8	7

ZonMw

Taak	Wet	Impact	Status
<i>Overige kleinere taken</i>			
Gezondheidsbevordering	WPG	Beleidsadvies over en uitvoering van gezondheidsbevordering (beperkte capaciteit).	Smalle basis*
Kennis en Advies	WPG / BPG	Gezondheidsmonitor Adviseur nieuwe ontwikkelingen.	Smalle basis*

* Minimale collectieve basis, leunend op externe financiering (we scoren hoog op binnenhalen Rijkssubsidies)

Verdieping inzicht (t.o.v. AB 13 maart)

› Verdieping op wettelijke taken (collectief)

- › Verdieping op wettelijke taak (precies gemaakt met behulp van productenboek Amsterdam) (zie voorbeeld).
- › Boodschap blijft gelijk: het is knap maar krap.
- › Uitwerking volgt later.

› Verdieping ‘overhead’ = Bestuur, Financiën en Bedrijfsvoering.

- › Verdieping betreft: inzicht geven in de **verdeling van de kosten** over collectief, plustaken en overige taken
- › In meerdere sessies met controllers wordt verdieping uitgewerkt, Inzicht in AB van 21 mei.

Technische hygiënezorg (A en B)

Basispakket:

- Het bijhouden van een lijst met instellingen waar, gezien de aard van de doelgroep en de omstandigheden waaronder de activiteiten worden verricht, een verhoogd risico bestaat op de verspreiding van pathogene micro-organismen.
- Het adviseren van de onder a bedoelde instellingen over de mogelijkheden op het gebied van bouw, inrichting en organisatie van de activiteiten om de risico's op verspreiding van pathogene micro-organismen te verkleinen.
- Het signaleren van ongewenste onhygiënische situaties en het bijhouden van de lijst instellingen met verhoogd risico op de verspreiding van ziekteverwekkers.
- Het beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting.
- Legionella Preventie.
- Advies over infectiepreventie op evenementen.

Plustaat:

Thematisch onderzoek

Wet publieke gezondheid, artikel 2, lid 2 onder f

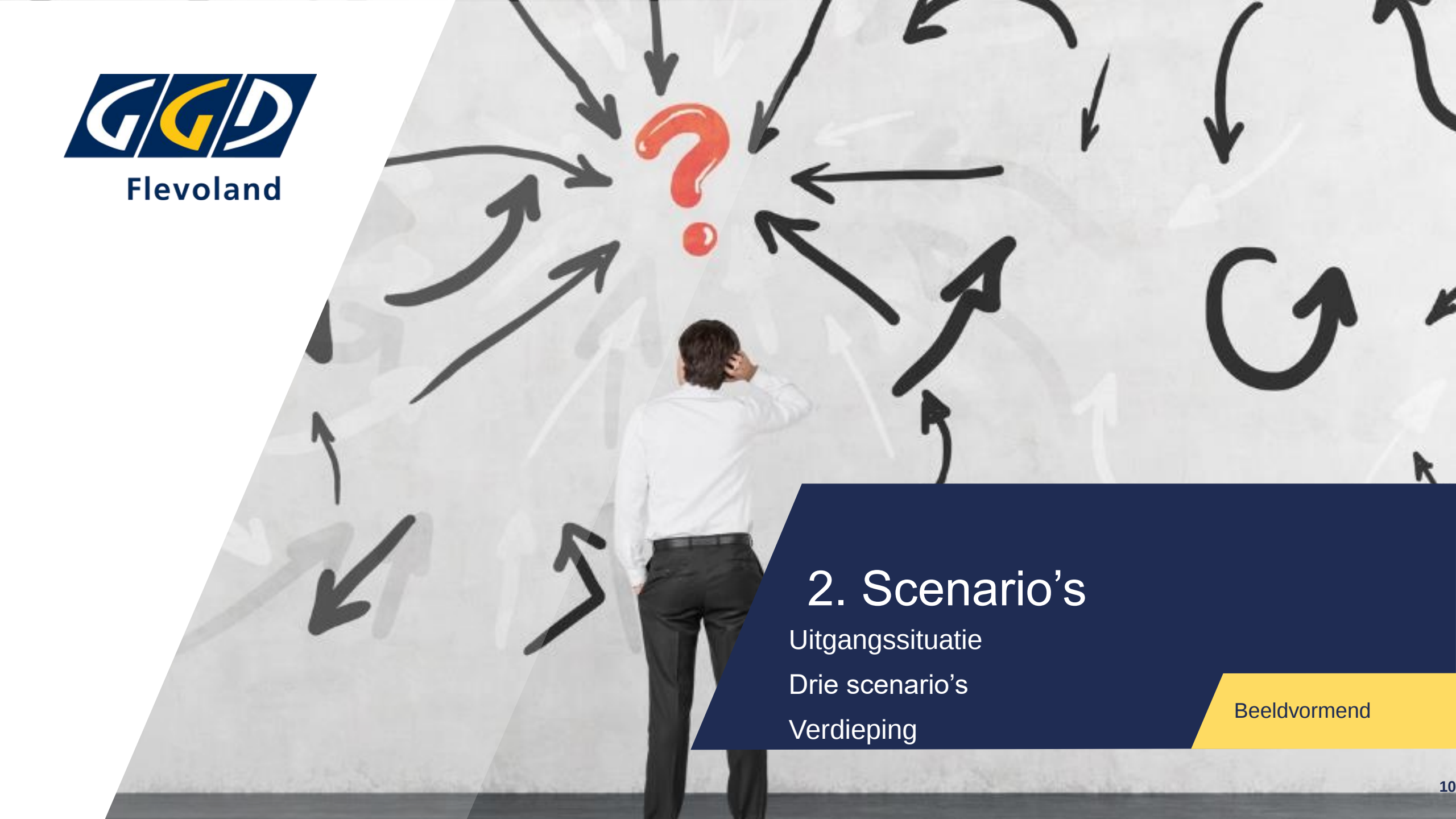
Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor:

- f. het bevorderen van technische hygiënezorg,

Besluit publieke gezondheid, artikel 2, lid 4.

De in artikel 2, tweede lid, aanhef en onder f, van de wet genoemde werkzaamheid omvat in ieder geval de volgende aspecten:

- a. het bijhouden van een lijst met instellingen waar, gezien de aard van de doelgroep en de omstandigheden waaronder de activiteiten worden verricht, een verhoogd risico bestaat op de verspreiding van pathogene micro-organismen,
- b. het adviseren van de onder a bedoelde instellingen over de mogelijkheden op het gebied van bouw, inrichting en organisatie van de activiteiten om de risico's op verspreiding van pathogene micro-organismen te verkleinen,
- c. het signaleren van ongewenste situaties,
- d. het beantwoorden van vragen uit de bevolking en het geven van voorlichting.

2. Scenario's

Uitgangssituatie

Drie scenario's

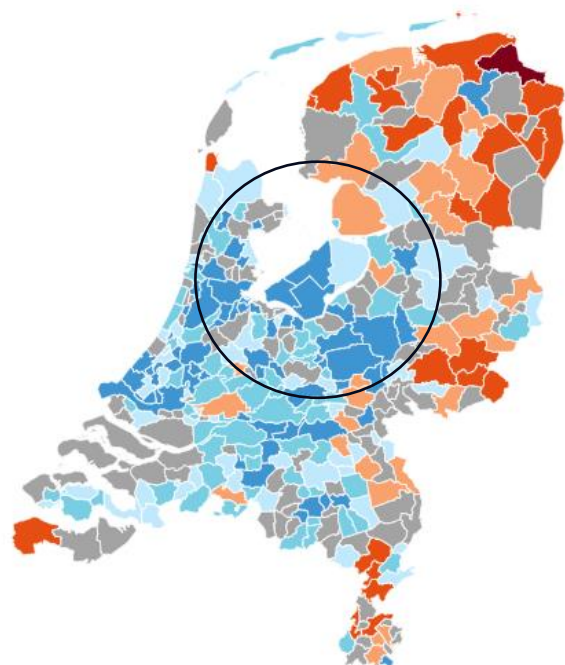
Verdieping

Beeldvormend

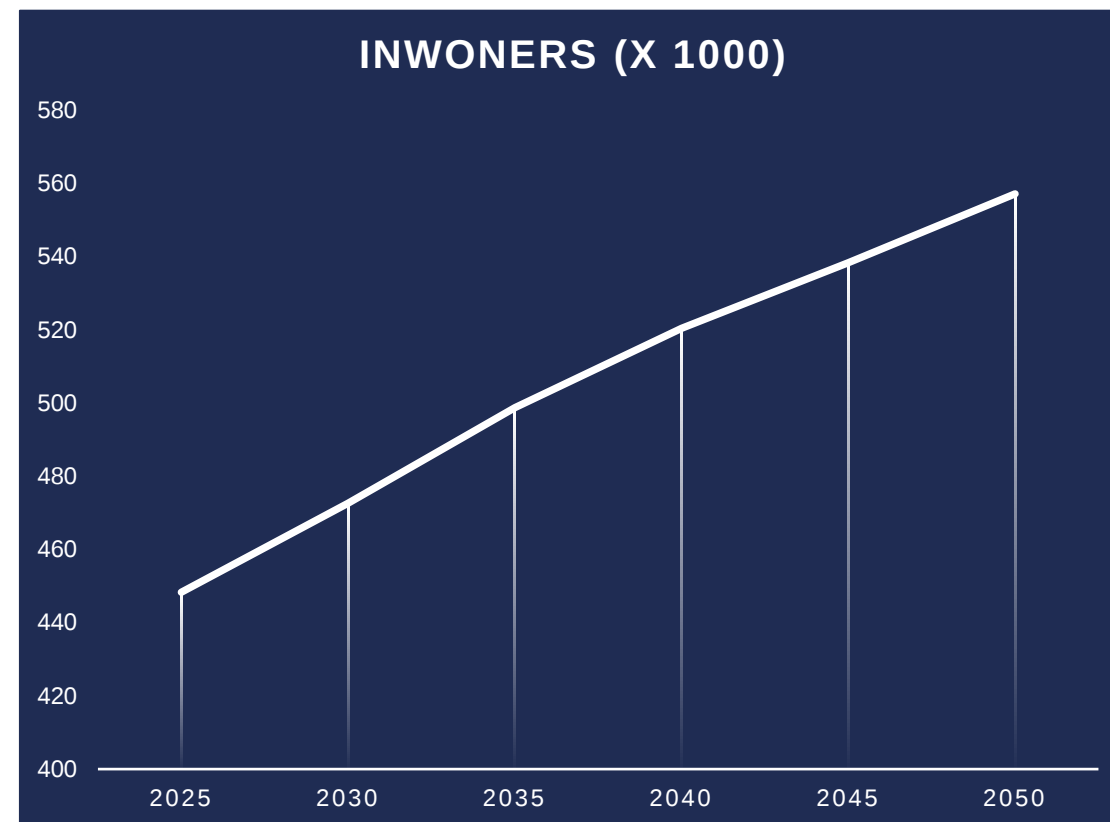
Uitgangssituatie – de Flevolandse context

Als kleine GGD forse bevolkingsgroei opvangen vraagt een gezonde basis

Bevolkingsgroei tussen 2021 en 2035 (prognose)

■ Minder dan -10 (%) ■ -10 tot -5 (%) ■ -5 tot -2,5 (%) ■ -2,5 tot 2,5 (%) ■ 2,5 tot 5 (%) ■ 5 tot 10 (%)
■ 10 of meer (%)

Bron: CBS.nl, geraadpleegd april 2025

Uitgangssituatie ingezoomd: de GGD sober ingericht

Flevoland

Conclusie van de fase inzicht.

- › **Kerntaken afgelopen jaren ingericht op net wel / net niet voldoen aan wettelijk niveau. Geen ruimte.**
 - › AGZ, JGZ en Gezond leven op of onder minimum wettelijk niveau, zowel geduid als 'kosteneffectief' als 'roofbouw'. (uitwerking in productenboek volgt).
 - › Zakken onder wettelijk niveau levert geen geld op, inspectie zal dwingen om terug te keren naar wettelijk niveau.
 - › Balanceren op minimum niveau overvraagt organisatie → voorspelbare uitval die leidt tot kostenverhoging (inhuur op functies of inkoop van diensten zijn beide substantieel duurder). Tevens bestuurlijke drukte vanwege niet in control.
 - › 'Plustaken' leunen op de basis.
- › **Bedrijfsvoering is te sober ingericht, wordt nu versterkt tot basisniveau (rapport Public Value). Geen ruimte.**
 - › Vaste voet zit in collectief. Verminderen collectief = verhogen op plustaken → geen oplossingsrichting.
 - › Vastgoedportefeuille is in ontwikkeling vanuit het IHP.
 - › Periodieke operatie stofkam om zeker te zijn dat er geen verspilling is.
 - › Reserves: zijn relatief klein (geen speelruimte).

Uitgangssituatie: uitgezoomd

Wat kunnen we leren van andere GGD-en met vergelijkbare omvang en/of vergelijkbare inwonerbijdrage?

Let op we vergelijken appels met peren, maar het zoeklicht ligt op wat kunnen we van andere GGD-en leren?

Omvang: Flevoland is klein in # inwoners. Van de 25 GGD-en zijn er 3 kleiner:

- Zaanstreek-Waterland: heeft een deel taken uitbesteed aan Amsterdam en is daarmee duurder uit.
- Zeeland: inwonerbijdrage 2x zo hoog.
- G&V: onderdeel van bredere regio-organisatie, met o.a. afvaldienst, regionaal vervoer, veilig thuis en inkoopfunctie.

Inwonerbijdrage: van de 25 GGD-en op vier na de laagste.

- › Rotterdam (niet vergelijkbaar, want gemeentelijke afdeling én exclusief JGZ)
- › Haaglanden (niet vergelijkbaar, want gemeentelijke afdeling én exclusief JGZ)
- › NOG (22 gemeenten, recentelijk kerntakendiscussie: conclusie: dienstverlening onder ondergrens)
- › G&V (neemt vanwege kwetsbaarheid al taken af bij Flevoland)

Bron: GGD Benchmarkrapportage 2021, via ggdghor.nl

Uitgangssituatie – voorgenomen bezuinigingen Rijk

Kabinetsvoornemens met impact op teams binnen inwonerbijdrage:

- › **RVP:** wel noodzaak extra inzet op fijnmazige aanpak i.v.m. lage vaccinatiegraad, **geen extra middelen = bezuiniging.**
- › **Afbouw SPUK (pandemische paraatheid)**
 - › GGD Flevoland heeft IZB versterkt met deze gelden (pijler 1, wegnemen kwetsbaarheid (€600.000))
 - › 2025 en 2026: **-10%**. Daarna, afbouw tot **-100%** in 2029.
- › **COVID:** overgang naar vast bedrag per vaccin → risico aan de randen (bijv. prikken in Harderwijk → geen inkomsten).
- › **Seksuele gezondheid:** -10% per 2025.
- › **GALA:** overgang naar gemeentefonds gaat gepaard met bezuiniging van 10%.
- › **RIVM / ZonMW:** moeten bezuinigen, verwachting is dat projectgelden zullen opdrogen (nog geen exacte indicatie).

Drie scenario's en hun financiële impact

Samengevat

Scenario

Impact

1

Krimp

Kostenverhogend op korte termijn voor gemeenten (zorg) en GGD.

2

Stilstand

Deels kostenverhogend op korte termijn voor gemeenten (zorg) en GGD.

3

Gericht versterken

Voor langere termijn kostenverlagend gemeenten ondanks kostenverhoging GGD.

Scenario's (generiek benaderd)

Scenario	Toelichting	Impact
	Grote bestuurlijke gevolgen accepteren, onder wettelijk niveau. Beperken reactief vermogen. Va 2026 begrotingsgat incidenteel 2025 structureel gedicht (circa 5 ton).	- Maatschappelijk: grotere gezondheidsrisico's bevolking, meer uitbraken infectieziekten met groter effect, hogere druk op zorg. - Bestuurlijk: Verplaatsing van taken naar sociaal domein (jeugdhulp/zorg). Kosten opdrijvend effect. Minder dienstverlening dan in de rest van Nederland. Uitbesteding → minder zeggenschap over dienstverlening en kosten. Meer verplaatsing taken van collectief naar plus. Bestuurlijke drukte door continue gesprek over ondergrens dienstverlening . Iedere tegenvaller → extern duur inhuren. - Organisatie: onder toezicht inspectie, stijging verzuim, geen ruimte om in te springen op ontwikkelingen.
	Stilstand is achteruitgang. Niet zeker van wettelijk niveau. Reactieve organisatie. Incidentele middelen 2025 structureel inzetten.	- Maatschappelijk: groei gezondheidsrisico's bevolking, iets grotere kans op uitbraken infectieziekten met relatief groot effect. - Bestuurlijk: Verplaatsing van taken naar sociaal domein (jeugdhulp/zorg). Kosten opdrijvend effect. Minder dienstverlening dan in de rest van Nederland. Mogelijk meer verplaatsing taken van collectief naar plus. Bestuurlijke drukte door continue gesprek over ondergrens dienstverlening. Iedere tegenvaller → extern duur inhuren. - Organisatie: continue druk, lichte stijging verzuim, reactief op ontwikkelingen.
	Anticiperen op toekomst Naast reactief ook proactief Versterken basisinfrastructuur in collectief (duiding omvang volgt)	- Maatschappelijk: minder sterke groei gezondheidsrisico's bevolking, verminderd negatief effect bij uitbraken, versterken integraliteit advisering, dienstverlening dichterbij inwoners. - Bestuurlijk: in staat te sturen op gezondheid, afwenteling meerkosten, afname bestuurlijke drukte. - Organisatie: 'basisinfrastructuur staat', meer in staat tot vroegsignalering en pro-actief handelen en adviseren.

Scenario's (AGZ / JGZ / Gezond Leven)

Scenario	Concreet	Impact
 1 Krimp	Korten op IZB → Geen preventie en voorlichting → onder wettelijk niveau. Kiezen voor stoppen met 24/7 beschikbaarheid artsen Beperkte opschalingsmogelijkheden Verlies slagkracht in crisissituatie (tevens impact op veiligheidsregio / burgemeesters).	- Maatschappelijk: geen handelingsperspectief bij uitbraak. Niet of beperkt bereikbaar voor woonzorgcentra, RAV, ziekenhuizen → Risico op verwijtbare gezondheidsschade. Grotere kans op uitbraken met groter effect. Hogere druk op zorg. - Bestuurlijk: aanspreekbaar op niet tijdig en adequaat reageren op uitbraken en verwijtbare gezondheidsschade. Korten op IZB = korten op Seksuele gezondheid/ technische hygiënezorg, vanwege zelfde persoon. - Organisatie: 'onder toezicht' inspectie, verlies aan relevantie en slagkracht. Flexibiliteit door combinatie van functies verdwijnt. Verlies kennis en kunde. / Verlies slagkracht in crisissituatie.
 2 Stilstand	= niet opvangen landelijke bezuiniging op pandemische paraatheid → terug naar niveau pre-covid: onder waakvlamniveau. Kiezen voor risico geen 24/7 beschikbaarheid, niet zeker dat wordt voldaan aan wettelijk niveau. Kwetsbaar in crisissituatie.	- Maatschappelijk: beperkte informatie, beperkte opschaling bij uitbraak. Risico op verwijtbare gezondheidsschade. Iets grotere kans op uitbraken met effect. Hogere druk op zorg. - Bestuurlijk: aanspreekbaar op risico IZB niet tijdig / adequaat reageert bij uitbraak. Beperkt tot geen voorlichting en preventie. Landelijke korting op IZB = korten op Seksuele gezondheid/ technische hygiënezorg, vanwege zelfde persoon. - Organisatie: blijvend onder druk, stilstand (geen tijd voor 'verplichte implementatie' nieuwe systemen).
 3 Gericht versterken	Versterken pool van gespecialiseerd verpleegkundigen → kiezen voor 24/7 beschikbaarheid, organisatie in staat te voldoen aan alle wettelijke taken.	- Maatschappelijk: zeker van inzet bij uitbraak. Meer voorlichting, bron-contactonderzoek. Minder impact uitbraak. - Bestuurlijk: inzetzekerheid IZB. - Organisatie: 'basisinfrastructuur staat', minder kwetsbaar / minder afhankelijk van schaarse gespecialiseerde artsen.

Scenario's (AGZ / JGZ / Gezond Leven)

Scenario	Concreet	Impact
 Krimp begroting	Zakken onder wettelijk minimum: - Minder PGO's uitvoeren → verkleint kans op vroeg signalering. - Versoberen zorgstructuren scholen: minder zichtbaar, meer verwijzing naar zorg. - Verlies basisstructuur op basis waarvan plusproducten zijn gebouwd.	- Maatschappelijk: meer kinderen in verkokerd zorgcircuit. - Bestuurlijk: minder zicht op gezondheid jongeren, het opent loket naar jeugdzorg. Scholen kopen meer in bij jeugdzorg. Kosten sociaal domein stijgen. Druk op leerplicht stijgt. Verantwoordelijk voor taak uitvoeren onder wettelijk niveau. - Organisatie: 'onder toezicht' inspectie, verlies basisstructuur. Niet zichtbaar is positie kwijt.
 0-lijn begroting	= behouden smalle basis, die door (elke!) gemeente wordt aangevuld.	- Maatschappelijk: meer kans op kinderen in verkokerd zorgcircuit. - Bestuurlijk: minder voorkomen van jeugdzorg. Kosten sociaal domein stijgen. Druk op leerplicht blijft. Mislopen collectieve versterking, op gemeente niveau wordt basis wel versterkt (plus) - Organisatie: hoge 'subsidiedruk' → jaarlijks doorlopen subsidiecyclus voor 'basisinfrastructuur'.
 Gericht versterken begroting	Versterken basis: zorgstructuur scholen (zelfde structuur, meer inzet) <i>(financiële vertaling volgt)</i>	- Maatschappelijk: klasje faalangst i.p.v. individuele trajecten. Consensus over positief effect vroegsignalering (uit evaluatie versterken basis). - Bestuurlijk: aanspreekbaar op bevorderen gezondheid jeugd, verlaging kosten sociaal domein. - Organisatie: 'basisinfrastructuur staat', minder kwetsbaar / minder afhankelijk van plusproducten. Zichtbaar.

Scenario's (AGZ / JGZ / Gezond Leven)

Scenario	Concreet	Impact
1 Krimp	Stopzetten beleidsadvisering en uitvoering en inzet op leefomgeving (= zakken onder wettelijk niveau).	- Maatschappelijk: perspectief zorg blijft dominant (en niet gezondheid) → verkokering en fragmentatie. - Bestuur / Gemeenten: Verlies partner als expert op gezondheid die multidisciplinair en intersectoraal adviseert. Verlies verdubbelaar: fondswerver ontslaan = geen landelijke subsidies Verlies slagkracht gemeente om beleid te vertalen naar actie (zonder te hoeven contracteren) - Organisatie: verlies integraliteit in advies en uitvoering → verzwakt het geheel van de dienstverlening.
2 Stilstand	Behouden team dat sterk leunt op rijkssubsidies, handen beperkt vrij om écht proactief te adviseren.	- Maatschappelijk: gezondheid beperkt herkenbaar, niet terugvindbaar in alle leefdomeinen. - Bestuur: sparringpartner die nét niet in staat is tot pro-actief adviseur en regisseur, blijft in de uitvoering hangen. - Organisatie: genoodzaakt te focussen op subsidies in plaats van op gezondheidsopgaven van Flevoland.
3 Gericht versterken	Versterken beleids capaciteit → groeien als pro-actief partner van de gemeenten (= partner zijn voor beleidsadviseurs volksgezondheid)	- Maatschappelijk: gezondheid wordt integraal en over sectoren heen benaderd → sluit aan op leefwereld inwoners i.p.v. zorgkokers - Bestuurlijk: heeft met GGD sparringspartner die pro-actief signaleert en goed op de kaart staat, in staat tot sturen op gezondheid in alle leefdomeinen. - Organisatie: in staat tot beleidsvorming vanuit kennis en netwerkfunctie GGD.

Scenario's, impact op uitgangspunten + begroting 2026

Flevoland

Scenario	Kwaliteit	Robuustheid	Toekomstbestendige financiering	Indicatie financiële impact begroting 2026
1 Krimp				Mogelijk lichte daling kosten. Kostenverlaging (krimp) verdampt door frictiekosten en extra kosten om alsnog aan wettelijke norm te voldoen.
2 Stilstand				Kostenverhogend. Gevolg krapte: elke tegenvaller leidt tot meerkosten. Bezuinigingen Rijk versterken krapte.
3 Gericht versterken				Kostenverhogend vanwege gerichte versterking. Versterkingen leveren niet per direct kostenbesparingen op.

Scenario 3 – duurzame kostenbesparing

Drie zoekrichtingen om investeringen in primair proces op te vangen.

Drie parallelle zoekrichtingen, buiten scope opdracht, vragen om verkenningsopdracht:

- › **Inhoud:** inzetten op meer integrale benadering en/of vergroten omvang, om zo de kosten beter uit te kunnen smeren (bijvoorbeeld op thema Jeugd).
- › **Proces:** verschuiven balans collectief en plustaken (verkleinen subsidiecircus → vooral besparing aan gemeentekant).
- › **Fundament:** onderzoeken besparingspotentieel samenwerking, zoals:
 - Welke kansen biedt samen optrekken met Veiligheidsregio's.
 - Organiseren naar voorbeeld Rotterdam: afdeling worden van een gemeente.
 - Andere vormen om bedrijfsvoering anders te organiseren.
 - Verkennen uitbreiding taken.

Flevoland

What's
NEXT

3. Proces

- › **AB 23 april: beeldvorming** (*DO 8 april, DB 9 april, Ambtelijk overleg 15 april*)
 - › Verdieping inzicht
 - › Gevoel krijgen bij scenario's
 - › Nog niet: doorgerekend beeld

- › **AB 9 mei: oordeelsvorming** (*Ambtelijk overleg: 29 april, DO 6 mei*)
 - › Scenario's doorleven op inhoud. Echt kennis nemen van, inclusief bestuurlijke/maatschappelijke impact en consequenties voor GGD.
 - › Financiële duiding per scenario.
 - › Formuleren bestuurlijke lijn / boodschap → dit is waarvoor we gaan (= uitspreken voorkeur voor scenario x)

- › **AB 21 mei: besluitvorming** (ambtelijk overleg: 13 mei, DO 13 mei)
 - › Besluitvorming op uitgewerkt scenario (dit scenario is leidend voor begroting 2026 en verder).
 - › *Inzicht in kostenverdeling Bestuur, Financiën en Bedrijfsvoering*
 - › Besluitvorming op opvolging:
 - › Opgaven inzicht / basis op orde [focus huidige bestuurstermijn] (focus op versterken inzicht (voortzetten ingezette lijn), zoals uitwerken productenboek GGD (basis / plus), uitwerken overhead)
 - › Opgaven bestuur in positie [focus nieuwe bestuurstermijn] (focus op in positie brengen, langere termijn beleidskeuzes).

- › **AB 12 juni – vaststellen ontwerpbegroting**

Planning bestuurlijke opdracht (hoofddlijn)

